

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.229.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pauliny Matysiak, numer 9554, w sprawie systemowych problemów z uzyskiwaniem dokumentacji pracowniczej przez osoby ubiegające się o świadczenia emerytalne, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z art. 125 ust. 1 pkt 1-2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 1631, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą emerytalną”, do obowiązków pracodawcy należy współdziałanie z pracownikiem w gromadzeniu dokumentacji niezbędnej do przyznania świadczenia oraz wydawanie pracownikowi lub organowi rentowemu zaświadczeń niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń i ich wysokości. Obowiązek ten spoczywa na pracodawcy zarówno wobec byłych, jak i obecnych pracowników. Powinność ta dotyczy także innych płatników składek, za wyjątkiem zleceniodawców, osób fizycznych zatrudniających pracowników, niewypłacających świadczeń z ubezpieczenia chorobowego oraz płatników składek, którzy opłacają składkę za siebie i osoby współpracujące (art. 125 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Przedsiębiorstwa, w przypadku likwidacji, mają obowiązek zabezpieczenia dokumentacji pracowniczej i innej dokumentacji niearchiwalnej we własnym zakresie. Niektóre z nich przekazują taką dokumentację do dalszego, odpłatnego przechowywania firmom zawodowo trudniącym się przechowywaniem dokumentacji. Obowiązujące do 31 grudnia 1990 r. przepisy archiwalne (rozporządzenie Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 25 lipca 1984 r. w sprawie zasad klasyfikowania i kwalifikowania dokumentacji oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych - Dz.U. z 1984 r. Nr 41, poz. 215) nie nakazywały, a jedynie zezwalały na zlikwidowanie dokumentacji płacowej pracownika po upływie 12 lat od zakończenia przez niego pracy w danym zakładzie.

Dopiero rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 1991 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości (Dz. U. Nr 10, poz. 35) przedłużono okres przechowywania dokumentacji płacowej. Od 1 stycznia 1991 r. okres przechowywania list płacy, kart zbiorczych płac oraz innych dokumentów, na podstawie których można ustalić podstawę wymiaru emerytury lub renty, był uzależniony od okresów przewidzianych w przepisach emerytalno-rentowych określających zasady ustalania podstawy wymiaru świadczeń, które nie ustanawiały konkretnej daty granicznej. Od 1 stycznia 2003 r., przepis art. 125a ustawy emerytalnej zobowiązuje płatników składek do przechowywania list płac, kart wynagrodzeń i innych dowodów, na podstawie których następuje ustalenie podstawy wymiaru emerytury lub renty przez okres 50 lat od dnia zakończenia przez ubezpieczonego pracy u danego płatnika.

Obowiązki pracodawcy w odniesieniu do pracowników przejmowanego zakładu określają przepisy art. 23¹ Kodeksu pracy, które stanowią, iż w razie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę staje się on z mocy prawa stroną w dotychczasowych stosunkach pracy. Należy podkreślić, że w sytuacji określonej w art. 23¹ Kodeksu pracy albo

w odrębnych przepisach przewidujących następstwo prawne nowego pracodawcy w stosunkach pracy nawiązanych przez poprzedniego pracodawcę, dotychczasowy pracodawca jest obowiązany przekazać akta osobowe pracownika oraz pozostałą dokumentację w sprawach związanych z jego stosunkiem pracy pracodawcy przejmującemu tego pracownika.

Obowiązki pracodawcy w zakresie wydawania pracownikom dokumentów dotyczą zatem także pracodawcy będącego następcą prawnym przejmowanego zakładu pracy. Z kolei w przypadku gdy zakład pracy zlikwidowano, dokumentację pracowniczą, której czas przechowywania jeszcze nie upłynął, zabezpiecza następcą prawny zlikwidowanej jednostki lub jednostka nadrzędna. Pracodawca kończący działalność może też wytworzone dokumenty przekazać na przechowanie wyspecjalizowanej w tym zakresie firmie przechowalniczej (w przypadku firm przechowalniczych kopie akt wydawane są odpłatnie). Zasady pobierania opłaty za sporządzenie odpisu lub kopii przechowywanej dokumentacji określa rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 10 lutego 2005 r. w sprawie określenia maksymalnej wysokości opłat za sporządzenie odpisu lub kopii dokumentacji o czasowym okresie przechowywania (Dz. U. z 2005 r. Nr 28 poz. 240).

Kwestie szeroko pojętych zasad przechowywania i wydawania dokumentacji pracowniczej zlikwidowanych zakładów pracy pozostają w zakresie właściwości Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) ściśle współpracuje z wieloma przechowawcami, zarówno podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą w zakresie przechowywania dokumentacji osobowej i płacowej pracodawców o czasowym okresie przechowywania, jak i archiwami państwowymi, przede wszystkim w zakresie pozyskiwania informacji o miejscach przechowywania dokumentacji zlikwidowanych bądź przekształconych zakładów pracy.

W ramach udzielenia pomocy osobom poszukującym dokumentów dotyczących okresów zatrudnienia i wysokości wynagrodzeń, które są niezbędne do ustalania uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych i ich wysokości oraz obliczania kapitału początkowego, ZUS udostępnia na stronie www.zus.pl informację o zlikwidowanych lub przekształconych zakładach pracy (tzw. Baza zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy). Pierwotnie baza została zasilona informacjami pozyskanymi z urzędów wojewódzkich, ministerstw, urzędów centralnych oraz archiwów państwowych. Aktualnie uzupełniana jest na podstawie pozyskiwanych informacji od prywatnych przechowawców, rzadziej archiwów państwowych. Z danych zawartych w bazie zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy korzystają zarówno klienci zewnętrzni ZUS, jak i pracownicy zakładu udzielający informacji klientom zewnętrznym. Użytkownikom udostępniane są dane o miejscu przechowywania dokumentów oraz o rodzaju i datach krańcowych przechowywanej dokumentacji. Baza zawiera aktualnie 32 905 pozycji i jest na bieżąco uzupełniana.

Zgodnie z art. 51g ust. 6 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164, z późn. zm.) przedsiębiorca, który prowadzi działalność gospodarczą w zakresie przechowywania dokumentacji osobowej i płacowej pracodawców o czasowym okresie przechowywania przekazuje do Centrali ZUS oraz Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów Państwowych wykaz pracodawców, których dokumentację przejął w danym miesiącu kalendarzowym oraz informację dotyczącą okresu, z jakiego dokumentacja pochodzi. Informacje te przekazywane są do końca następnego miesiąca kalendarzowego.

Ustalanie uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych i ich wysokości oraz obliczanie kapitału początkowego następuje na podstawie dokumentów określonych w przepisach ustawy emerytalnej i w przepisach rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), zwanego dalej „rozporządzeniem”.

Zgodnie z art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. W świetle § 10 ust. 1 pkt 2 i 4 rozporządzenia zainteresowany zgłaszający wniosek o emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy powinien dołączyć do wniosku dokumenty stwierdzające m.in. okresy uzasadniające prawo do świadczeń, ich wysokość oraz wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu i uposażenia, przyjmowanych do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń.

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, a w przypadku ich braku inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa, jeżeli zawiera wpisy dokonane przez pracodawców zawierające datę rozpoczęcia i zakończenia stosunku pracy, umowy o pracę, angaże, wpisy w dowodzie osobistym (książeczkowym), legitymacje służbowe, pisma pracodawcy kierowane do pracownika w czasie trwania zatrudnienia, jeżeli na ich podstawie można ustalić okres zatrudnienia (§ 22 rozporządzenia).

Jeżeli osoba zainteresowana nie ma możliwości przedłożenia dokumentów wymaganych do ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości albo do ustalenia kapitału początkowego (np. zaświadczeń pracodawcy lub legitymacji ubezpieczeniowej z odpowiednimi wpisami) możliwe jest przyjęcie uwierzytelnionej kopii dokumentacji osobowej lub płacowej sporządzonej przez archiwa lub inne podmioty uprawnione do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych zakładów pracy. Uprawnieni przechowawcy mogą wydawać – na podstawie posiadanych materiałów archiwalnych (dokumentacji osobowo-płacowej dotyczącej byłych pracowników zlikwidowanych zakładów pracy) – odpisy, wypisy, wyciągi oraz kopie przechowywanych dokumentów, a także zaświadczenia, uwierzytelnione lub podpisane przez osobę kierującą archiwum lub inną upoważnioną osobę.

Dokumenty wystawione dla celów emerytalno-rentowych przez podmioty do tego nieuprawnione nie mogą stanowić środka dowodowego przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń emerytalno-rentowych oraz przy ustalaniu kapitału początkowego. Środkiem dowodowym może być natomiast oryginał dokumentu, który osoba zainteresowana pozyskała ze swojej dokumentacji osobowo-płacowej, znajdującej się u nieuprawnionego przechowawcy, a następnie przedłożyła w organie rentowym w celu sporządzenia kopii oraz uwierzytelnienia, o ile spełnia wszystkie wymogi formalne przewidziane dla tego dokumentu.

Organ rentowy dokonuje oceny dokumentów przedłożonych do wniosku o świadczenie, uwzględniając całość zgromadzonej w danej sprawie dokumentacji. W przypadku stwierdzenia braku odpowiednich dokumentów, czy też występujących w nich nieścisłości bądź jakichkolwiek innych wątpliwości, organ rentowy zwraca się do osoby zainteresowanej lub innego podmiotu o przedłożenie dodatkowych dowodów niezbędnych do ustalenia prawa i wysokości świadczenia, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 60 dni, licząc od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli środek dowodowy nie został dostarczony

w wyznaczonym terminie, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie świadczeń na podstawie posiadanych dowodów (§ 29 rozporządzenia).

Zgodnie z art. 118 ust. 7 ustawy emerytalnej w przypadku, gdy osoba zainteresowana nie zgadza się z decyzją organu rentowego, może dochodzić swoich praw w sądowym postępowaniu odwoławczym. Sąd, w ramach prowadzonego postępowania, może dopuścić wszelkie dowody dla wykazania okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia i jego wysokość. Prawomocny wyrok sądu jest wiążący dla organu rentowego i samego zainteresowanego.

Nadmieniam, że Oddziały ZUS potwierdzają, na podstawie dokumentacji własnej, okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu oraz okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i wysokość podstawy wymiaru osobom pozostającym w stosunku pracy, które zgłoszone były do tego ubezpieczenia imiennie. Przed 1 stycznia 1999 r. imiennie do ubezpieczenia zgłaszani byli pracownicy nieuspołeczniionych zakładów pracy, a od 1 stycznia 1990 r. pracownicy zakładów pracy zatrudniających nie więcej niż 20 pracowników. Od 1 stycznia 1999 r. każdy ubezpieczony posiada indywidualne konto w ZUS, na którym są ewidencjonowane składki i informacje dotyczące przebiegu ubezpieczenia społecznego danego ubezpieczonego. Dokumenty, o których mowa nie są wymagane, jeżeli konto ubezpieczonego zawiera dane pozwalające na ustalenie prawa i wysokości świadczenia.

Nieprzedłożenie dokumentów, które są niezbędne do ustalenia wysokości świadczeń nie skutkuje odmową jego przyznania. Gdy nie można ustalić podstawy wymiaru składek w poszczególnych okresach, zastosowanie znajdują regulacje przewidziane w ust. 2a art. 15 ustawy emerytalnej. Zgodnie z nimi, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za ich podstawę organ rentowy przyjmuje kwotę minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy, obowiązującego w tym okresie.

ZUS nie prowadzi rejestrów spraw, w których odmówiono emerytury wyłącznie z powodu braku możliwości udokumentowania stażu pracy, więc ustalenie ich wolumenu nie jest możliwe.

W odpowiedzi na pytania dotyczące wprowadzenia specjalnych przepisów dla osób, które pracowały na terenach objętych klęskami żywiołowymi, gdzie dokumentacja mogła ulec zniszczeniu, informuję, że przepisy wprowadzone ustawą z dnia 17 lipca 1997 r. o stosowaniu szczególnych rozwiązań w związku z likwidacją skutków powodzi, która miała miejsce w lipcu 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 80 poz. 491, ze zm.) uprościły postępowanie w sprawie środków dowodowych niezbędnych do ustalania świadczeń emerytalno-rentowych. Jeśli dana osoba wykaże, że dokumenty niezbędne do ustalenia prawa i wysokości świadczenia uległy zniszczeniu wskutek powodzi, może ona:

- udowodnić okresy zatrudnienia lub ubezpieczenia wszelkimi dokumentami oraz zeznaniami świadków,
- udowodnić wysokość zarobków lub dochodów przyjmowanych do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia na podstawie wszelkich dokumentów.

Analogiczny tryb postępowania przyjęto w przypadku zniszczenia dokumentów niezbędnych do ustalania świadczeń z tytułu ubezpieczeń społecznych na skutek powodzi w 2010 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 654, ze zm.) oraz w 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1473, ze zm.).

W kwestii podejmowanych lub planowanych działań służących ułatwieniu dochodzenia praw do emerytury lub innych świadczeń przez osoby starsze należy zwrócić uwagę, że przepisy w tym zakresie skonstruowano w ten sposób, aby ułatwić ubezpieczonemu wykazanie dowodów uzasadniających prawo do świadczeń i ich wysokości (art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej). Wskazówka ta jest również uwzględniana przez organy rentowe przy interpretowaniu tegoż obowiązku w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe. Obowiązujący § 21 ust. 1 ww. rozporządzenia jest w stosunku do wcześniej obowiązującego § 20 rozporządzenia w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń z dnia 7 lutego 1983 r.¹ regulacją znacznie bardziej elastyczną, ponieważ do środków dowodowych stwierdzających wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty zalicza zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymację ubezpieczeniową lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Ponadto, w ramach postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przyjęcie, jak wykazano wyżej, kopii dokumentacji płacowej sporządzonej przez archiwum lub uwierzytelnionej kopii sporządzonej przez inną jednostkę upoważnioną do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy, w tym prywatnego przechowawcę prowadzącego działalność w tym zakresie. Zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach do zakresu działania archiwów państwowych należy m.in. wydawanie uwierzytelnionych odpisów, wypisów, wyciągów i reprodukcji przechowywanych materiałów, a także wydawanie zaświadczeń na podstawie tych materiałów. Z kolei, na podstawie art. 51na. ww. ustawy, na żądanie osoby, której dokumentacja dotyczy, przedsiębiorca, o którym mowa w art. 51a ust. 1 tego aktu:

- przekazuje kopie lub odpisy tej dokumentacji drogą pocztową lub w inny wskazany przez żądającego sposób, pod wskazany przez niego adres, powiększając kwotę należności za usługę o poniesione koszty tego przekazania, albo
- zapewnia żądającemu wgląd w dotyczącą go dokumentację w miejscu znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w uzgodnieniu z Ministrem Pracy i Polityki Społecznej, mając na uwadze sygnalizowane przez zainteresowanych trudności z udokumentowaniem zarobków sprzed 1980 roku (z powodu zlikwidowania przez niektóre zakłady pracy dokumentacji płacowej), zajął stanowisko, zgodnie z którym dopuszcza się możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia na podstawie akt osobowych, tj. na podstawie umów o pracę, pism o powołaniu, mianowaniu oraz innych pism określających wynagrodzenie pracownika, których okres przechowywania wynosił 50 lat (i w pewnym zakresie wynosi nadal²) od zakończenia pracy przez pracownika w danym zakładzie pracy.

Wystawiając zaświadczenie o wynagrodzeniu dla potrzeb emerytalno-rentowych na podstawie dokumentacji zastępczej (akt osobowych pracownika) zakład pracy winien uwzględnić w zaświadczeniu tylko te składniki wynagrodzenia określonego w aktach osobowych, które przysługiwały bezwarunkowo w czasie trwania zatrudnienia jako stałe składniki w określonej wysokości, np. wynagrodzenie zasadnicze, stałe dodatki określone kwotowo itp. Inne składniki wynagrodzenia, np. premie i nagrody można uwzględnić tylko,

¹ Dz. U. Nr 10 poz. 49, z późn. zm.

² Zob. art. 125a ust. 4-4b ustawy emerytalnej

jeśli zachowana dokumentacja wskazuje pomad wszelką wątpliwość na ich faktyczną wypłatę w określonej wysokości, od której odprowadzono składkę na ubezpieczenie społeczne.

Należy również pamiętać, że od 1 stycznia 1999 r. każde wynagrodzenie, od którego opłacane są składki na ubezpieczenia jest zapisywane na indywidualnym koncie ubezpieczonego, prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (art. 117 ust. 2 ustawy emerytalnej). W przypadku spraw, które dotyczą składek mających odwzorowanie na tych kontach następuje odstępstwo od zasady spoczywania na ubezpieczonym ciężaru wskazania dowodów uzasadniających wysokość świadczeń (art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej), a dane o podstawie wymiaru składek i wysokości wpłaconych składek podlegają uwzględnieniu przez organ rentowy na podstawie informacji zarejestrowanych na koncie ubezpieczonego. Podkreślić trzeba, że ww. regulacja, wraz z upływem czasu, będzie miała coraz większe znaczenie w postępowaniu o ustalenie świadczeń emerytalno-rentowych.

Wszelkie dokumenty przedłożone do wniosku o świadczenie podlegają ocenie organu rentowego indywidualnie, w oparciu o całość zgromadzonej w danej sprawie dokumentacji. W przypadku odmowy uwzględnienia danych zawartych w przedłożonych dokumentach mających wpływ na prawo do świadczeń emerytalno-rentowych lub ich wysokość, organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą, w której zawiera szczegółowe uzasadnienie odmowy, a także informację o możliwości wniesienia odwołania do sądu, który w postępowaniu odwoławczym ma możliwość skorzystania z szerszego katalogu środków dowodowych (w tym np. dowodu z zeznań świadków, czy z innych dokumentów związanych z okresem zatrudnienia pracownika), które uprawdopodobniają uzyskiwane przez niego wynagrodzenie.

Obowiązujące regulacje ustawy emerytalnej (odnoszące się do ustalania wysokości emerytury w ramach systemu tzw. zdefiniowanego świadczenia w stosunku do osób urodzonych przed 1949 r. oraz do ustalania wysokości renty) w zakresie obliczania podstawy wymiaru świadczenia uwzględniają interesy ubezpieczonych, w tym również tych, którzy wysokie zarobki osiągnęli także w pierwszych okresach swojego zatrudnienia.

Po pierwsze, trzeba wskazać, że art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym podstawową zasadą ustalania podstawy wymiaru świadczenia jest uwzględnianie wynagrodzenia z kolejnych 10 lat przypadających w ostatnim 20-leciu poprzedzającym bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, nie ma charakteru przypadkowego. W regulacji tej przyjęto założenie, że 20-letni okres przed przejściem na emeryturę (rentę) winien w sposób najbardziej wiarygodny obrazować wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Ponadto, tworząc przepis uwzględniono trudności, które mogą napotkać ubezpieczeni przy gromadzeniu dokumentacji dowodowej, potwierdzającej uzyskiwane zarobki we wcześniejszym okresie w związku z możliwością niszczenia dokumentacji płacowej przez zakłady pracy. Po drugie, zgodnie z ust. 6 art. 15 ww. ustawy, ubezpieczony alternatywnie (na swój wniosek) do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia może wskazać przeciętną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (regulacja ta nakierowana została więc na ochronę interesów ubezpieczonego).

Odnosnie wdrożenia procedury tymczasowej, która umożliwiłaby warunkowe przyznawanie świadczeń emerytalnych w przypadku występowania uzasadnionych trudności w dostępie do dokumentów, przy jednoczesnym dalszym prowadzeniu postępowania wyjaśniającego, należy wskazać, że warunki uzasadniające przyznanie emerytury i zasady ustalania wysokości świadczenia emerytalnego są uzależnione od przynależności do danej grupy wiekowej.

Dla ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. jednym z warunków wymaganych do uzyskania emerytury jest udowodnienie okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego odpowiednio dla kobiet i mężczyzn co najmniej 20 i 25 lat (art. 27 ustawy emerytalnej). W przypadku ubezpieczonych, którzy nie udowodnili wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego istnieje możliwość nabycia prawa do emerytury przy obniżonym stażu ubezpieczeniowym, tj. po udowodnieniu co najmniej 15 lat okresów składkowych i nieskładkowych w przypadku kobiet i 20 lat w przypadku mężczyzn (art.28 ustawy emerytalnej). Brak wymaganego stażu uniemożliwia przyznanie prawa do emerytury.

Dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., staż ubezpieczeniowy nie jest warunkiem wymaganym do uzyskania prawa do emerytury powszechnej. Emerytura dla tej grupy ubezpieczonych przysługuje bowiem po:

- osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, który wynosi 60 lat dla kobiet, 65 lat dla mężczyzn,
- zewidencjonowaniu składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne za jakikolwiek okres (art.24 ustawy emerytalnej).

Do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny zostać dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości. O ile brak dowodów uzasadniających prawo do świadczenia może spowodować odmowę jego przyznania, o tyle nieprzedłożenie dowodów niezbędnych do ustalenia wysokości świadczenia wpływa jedynie na jego wysokość.

W przypadkach, w których prawo do świadczenia zostało udowodnione, ale nie można ustalić jego wysokości, zgodnie z art. 120 ustawy emerytalnej, organ rentowy ustala świadczenie w wysokości zaliczkowej, zbliżonej do kwoty przewidywanych świadczeń.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/